

№ 203

30.07.2021

Міністру інфраструктури України
Кубракову О.М.
Виконавчого директора
ГО "Центр екологічних ініціатив "Екодія"
Гозак Н.О.

*Рекомендації до розвитку транспорту і мобільності відповідно до
Європейського зеленого курсу та Стратегії сталої і розумної мобільності ЄС*

Шановний Олександр Миколайовичу,

ГО "Центр екологічних ініціатив "Екодія" - громадська організація, яка об'єднує експертів та активістів навколо ідеї збереження довкілля через вплив на прийняття рішень. У грудні 2020 року у ЄС була видана Стратегія сталої і розумної мобільності (EU Sustainable and Smart Mobility Strategy), яка має наблизити ЄС до цілі Європейського зеленого курсу зі скорочення викидів парникових газів від транспорту на 90% до 2050 року.

"Екодія" спільно з іншими громадськими організаціями, ініціативами та активістами опрацювала цілі та рекомендації щодо розвитку транспорту і мобільності у Європейському зеленому курсі та Стратегії сталої і розумної мобільності ЄС, і пропонує Міністерству врахувати ці рекомендації у планах дій на наступні роки.

1. Згідно з цілями України зі скорочення викидів парникових газів, **Україна має стати вуглецево нейтральною до 2060 року**. Це означає, що кількість викидів парникових газів має дорівнювати кількості поглинутих викидів, наприклад, фільтрами і зеленими насадженнями. Зважаючи на те, що сектор транспорту не може поглинати викиди парникових газів, скорочення викидів є особливо важливим саме у цьому секторі.

2. Загальні рекомендації для сектору транспорту:

- a) Розробити і впровадити прозору та автоматичну систему обрахунку вуглецевого сліду від різних видів транспорту.
- b) Збирати дані щодо вуглецевого сліду від різних видів транспорту та робити їх публічними.
- c) Пропонувати і започатковувати дослідження та інновації у сфері зв'язності та автоматизованості транспорту, особливо мультимодального, та безпеки дорожнього руху (через університети, наукові інститути).

3. Рекомендації у сфері розвитку автомобільного транспорту:

- a) Впровадити системи оподаткування купівлі, власності та користування автомобілів за принципом "забрудник платить" ("polluter pays"). Зокрема, рекомендовано впровадити щорічний "екологічний" податок на власність авто, який буде відображати рівень забруднення від цього авто (кількість викидів CO₂, тип палива, об'єм двигуна) - це має спонукати громадян купувати авто з нульовими або низькими викидами.
- b) Відновити обов'язковий технічний контроль приватного автомобільного транспорту і долучати результати техогляду до щорічних переглядів оподаткування за кількістю викидів.

c) Розробити та впровадити систему утилізації старих автомобілів та заохочувати громадян утилізувати “брудні” авто замість продовжувати користуватися ними.

d) Відновити і удосконалити збір даних по викидам від пересувних джерел забруднення по регіонам (на місцевому рівні, на рівні населених пунктів) - для моніторингу показників викидів та відслідковування впливу впроваджених політик на кількість викидів.

f) Додати поле “екологічний стандарт” у масив відкритих даних “Інформація про транспортні засоби та їх власників”, що публікується на порталі відкритих даних. Це дозволить моніторити кількість та структуру транспортних засобів за типом екологічного стандарту.

e) Розширювати мережу для зарядки і заправки машин з нульовими викидами.

4. Рекомендації щодо підвищення ефективності залізниці та міжміських пасажирських перевезень:

a) Створювати мультимодальні опції для пасажирів між містами, наприклад, пропонуючи квитки на весь маршрут (включно з пересадками), а не на кожен окремий вид потягу чи автобусу.

b) Заохочувати пасажирів користуватися громадським транспортом у містах відправлення і прибуття під час поїздки залізницею. А саме, квиток на потяг може включати поїздки громадським транспортом у містах відправлення у прибуття в дні поїздки.

c) Збільшити частку електрифікованих колій залізниці до 70% до 2030 року (наразі електрифіковано близько 50%).

d) Розвивати ділянки з обома видами колій, особливо у прикордонних районах, щоб сполучити українську залізничну систему з європейською.

e) Відмовитися від вугілля для опалювання вагонів залізниці.

5. Підтримка розвитку транспорту з нульовими викидами у містах:

a) Заохочувати міста до розробки Планів сталої міської мобільності та їх реалізації.

b) Ініціювати удосконалення збору даних щодо використання різних видів транспорту у містах України, а саме, збирати дані щодо кількості поїздок, здійснених різними видами транспорту, включно з велосипедним та пішохідним рухом (modal split).

c) Затвердити Стратегію розвитку велосипедного руху України (наразі перебуває на розгляді у Міністерстві).

d) Ініціювати створення національної мережі велосипедних маршрутів міжміського рівня, наприклад, будувати захищені велосипедно-пішохідні маршрути уздовж доріг під час будівництва, реконструкції та ремонту.

e) Розробити і впровадити систему заохочення та співфінансування створення велосипедної інфраструктури у містах - наприклад, за рахунок частки Дорожнього фонду, що спрямовується на безпеку дорожнього руху. У ЄС рекомендовано 10%, але почати можна з меншого.

f) Скасувати оподаткування на запчастини/елементи для виробництва і ремонту сталих видів транспорту (велосипедів, електровелосипедів, електросамокатів).

До обговорення Стратегії сталої і розумної мобільності ЄС та підготовки пропозицій долучилися:

Анастасія Макаренко, U-Cycle, Київ

Анна Даниленко, ГО "Велодень Київ", Київ

Анна Сотнікова, НУ "Львівська політехніка", Львів

Антон Бугайчук, ВНУ імені Лесі Українки, Вінниця

Бржезицька Кристина, ДП НАК "Нафтогаз України" "УКРАВТОГАЗ", Київ

В'ячеслав Мовчан, УК Інжиніринг

Вадим Денисенко, експерт з мобільності, Київ

Васін Андрій, студент

Ганна Самчук, ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, Харків

Дар'я Лазарева, ГО "Екодія", Київ

Дзвенислава Білоног, ГО "ФОРЗА", Ужгород

Дмитро Рославцев, Харківський національний університет міського господарства імені О.М Бекетова, Харків

Зоя Мельник, BRDO, Київ

Ірина Бондаренко, ГО "Екодія", Київ

Корчевна Діна, член міської комісії БДР

Леся Лойко, ГО "ФОРЗА", Ужгород

Носач Данил, Харківський національний університет міського господарства ім. Бекетова, Харків

Оксана Сакаль, ДУ ІЕПСР НАНУ

Олександр Россолов, Харківський національний університет міського господарства ім. Бекетова, Харків

Олена Кужим, ЛКП "Львівавтодор"

Павло Сирватка, ЛКП "Львівавтодор"

Тихонов Олексій, КМДА

ГО "Центр ресурсоефективного і чистого виробництва"

Інститут досліджень авторинку

Спільнота користувачів легкого персонального транспорту

З повагою,

Виконавчий директор ГО "Екодія"

Гозак Н.О.